

Maria Jesus Miranda Bengoetxea

*Hondarribia,
Gipuzkoa
(1937)*

Aurkibidea

Biografia

Lenineneagoia baserrian jaioa. Ama bertakoa zuen eta aita Perukenea baserrikoa; hura Terranovan ibiltzen zen arrantzan. Zazpi senide ziren. Umetan Salabbarri baserrira joaten zen doktrina ikastera, eta gero mojetan ibili zen. Baserriko lanetan ibili da beti, tratua plazan saltzen. [Fermin Darcelesekin](#) ezkondu zen etxera, eta bi seme-alaba izan zituzten. Senar-emazteei elkarrekin egindako elkarrizketa.

Zintak

HON-072

- **Proiektua:** Euskal Herriko Ahotsak
- **Elkarrizketatzailea(k):** Etxeberria, Idoia
- **Data:** 2011-10-21
- **Iraupena:** 79 min
- **Euskarria:** Bideo digitala
- **Kodifikatzailea:** Etxeberria, Idoia

HON-073

- **Proiektua:** Euskal Herriko Ahotsak
- **Elkarrizketatzailea(k):** Etxeberria, Idoia
- **Data:** 2011-10-21
- **Iraupena:** 36 min
- **Euskarria:** Bideo digitala

Pasarteak

1. Baratzea eta arroketo arrantza

- **Erref:** HON-072/006
- **Iraupena:** 0:01:21. **Hasi:** 00:09:40. **Bukatu:** 00:11:01
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Elikadura » Jatekoa eta edatekoa
- Itsasoa » Arrantza motak » Harraldeko arrantza

Laburpena:

<p>Mutikotan baserriko lanetan. Baratzean zer zuten. Babarruna bazkaltzeko. Langosta. Arroketan arrantzan. Olagarroa nola harrapatu, trapu zuri batekin.</p>

2. Txoriak harrapatu eta lapikora

- **Erref:** HON-072/007
- **Iraupena:** 0:03:08. **Hasi:** 00:11:01. **Bukatu:** 00:14:09
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Mendia eta hondartza » Errekako arrantza eta ehiza
- Natura » Fauna » Hegaztiak

Laburpena:

Txoritan. Lehorrekoak eta idorrekoak. Martina goxoa zen jateko. Batzuk aipatzen ditu. Txori txikiak sarearekin, erreklamoan. Txori txiki asko zen lehen, orain ez. Lehen, eskopeta gutxi zegoen. Eskopeta nolatan utzi zuen.

3. Kamamilotara amonarekin

- **Erref:** HON-072/008
- **Iraupena:** 0:02:04. **Hasi:** 00:14:09. **Bukatu:** 00:16:13
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Osasuna » Erremedioak

Laburpena:

Perretxikotarako afiziorik ez zen. Pinutela. Kamamilo bila joaten da orain ere Maria Jesus. Amonarekin joaten ziren egunpasa; atuna eramaten zuten, tomatean. Lehortu, ganbaran.

4. Sendabelarrak eta medikuak

- **Erref:** HON-072/009
- **Iraupena:** 0:02:37. **Hasi:** 00:16:13. **Bukatu:** 00:18:50
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Osasuna » Gaixotasunak
- Ohiturak eta bizimodua » Osasuna » Medikuak eta sasimedikuak
- Ohiturak eta bizimodua » Osasuna » Erremedioak

Laburpena:

<p>Sendabelarrak. Belar mina, tentsioa jaisteko. Berbena, enplastoak. Medikuak oinez edo motoan joaten ziren. Don Candido Ostolaza. Sei lagun egon ziren tifusarekin etxean. Bera ere gaixo egon zen hilabetean. Senideak.</p>

5. Leriñenea, beti beteta; aita Terranovan

- **Erref:** HON-072/011
- **Iraupena:** 0:03:07. **Hasi:** 00:19:18. **Bukatu:** 00:22:25
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa

Laburpena:

<p>Leriñenea Goia baserrian jaio zen. Ama zen bertakoa, aita Perukenekoa. Zazpi senide ziren. Izeba eta amona bertan bizi ziren. 17 bizi ziren udan, lehengusuekin; bestela, hamabi. Ezkondu zirenean, hamar. Ikusi ere ez zuten egiten aita, Terranovara joaten zelako. Irratia.</p>

6. Ama tratuarekin, tranbian eta topoan

- **Erref:** HON-072/012
- **Iraupena:** 0:02:24. **Hasi:** 00:22:25. **Bukatu:** 00:24:49
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Elikadura » Jatekoa eta edatekoa
- Baserría » Baserriko lanak » Herrira saltzera, erostera

Laburpena:

<p>Tratua saltzen zuten. Berdurak. Irunera joaten zen. Ama eta izeba, aurretik; tranbian joaten ziren, portutik. Arrautzak mantaleko poltsikoan eramaten zituen amak, paperean bilduta. Ama Errenteriara joaten zen lapekin, topoan.</p>

7. Zaldi-karroan Erreteriarra eta Irunera

- **Erref:** HON-072/013
- **Iraupena:** 0:02:49. **Hasi:** 00:24:49. **Bukatu:** 00:27:38
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserrira » Baserriko lanak » Herrira saltzera, erostera
- Herria, azpiegitura » Garraioak » Beste garraio batzuk

Laburpena:

<p>Bera zaldi-karroarekin ibili zen. Farolarekin. Ilarra saltzera Erreteriarra. Esnea ahizpak partitzen zuen portuan. Goizean goiz jaikitzen zen. Bideak. Irunera ia egunero, plazara; postua zuten han. Postua nolakoa zen. "Zizeroa".</p>

8. Irungo postua eta erosleak

- **Erref:** HON-072/014
- **Iraupena:** 0:03:27. **Hasi:** 00:27:38. **Bukatu:** 00:31:05
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserrira » Baserriko lanak » Herrira saltzera, erostera

Laburpena:

Irungo postua nolakoa zen. "Zizeroa". Irungo plazaren gainbehera. Kamioneta. Erretratu bati buruzko azalpenak. Irungo erosleak. Denek regateatzen zuten.

9. Erosketak, zaldi-karroarekin

- **Erref:** HON-072/015
- **Iraupena:** 0:01:50. **Hasi:** 00:31:05. **Bukatu:** 00:32:55
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Garraioak » Beste garraio batzuk
- Baserrira » Baserriko lanak » Herrira saltzera, erostera

Laburpena:

Erosketak Irunen bertan egiten zituzten, ala bidean. Arraina etxean ere izaten zuten. Irunen zaldi-karro asko elkartzen ziren. Toldorik ez zuen, eta guardasolarekin ibiltzen zen.

10. Elizatik bueltan, baserriko lanetan

- **Erref:** HON-072/016
- **Iraupena:** 0:02:43. **Hasi:** 00:32:55. **Bukatu:** 00:35:38
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserrira » Baserriko lanak
- Ohiturak eta bizimodua » Erljioa » Elizaren indarra

Laburpena:

Mezetara goizeko seietan, eta bueltan lanera: lanpernetara. "Bauxa". Parrokiara joaten ziren. Ganaduaren jatena. Belar metak. Inaurki bila gurdiarekin. Lanpernatan ere ibilia da.

11. Salaberri baserrian eskolan

- **Erref:** HON-072/017
- **Iraupena:** 0:02:54. **Hasi:** 00:35:38. **Bukatu:** 00:38:32
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Doktrina

Laburpena:

Eskola berean ibili ziren, Salaberri baserrian, zazpi urte bete arte. Maistra bertakoa zen, Maria. Euskaraz. Kantuan ikasten zituzten otoitzak. Neska-mutilak elkarrekin, denak banku batean eserita. Ferminek osabaren etxean bazkaltzen zuen.

12. Doktrina ondo ikasi zuten

- **Erref:** HON-072/019
- **Iraupena:** 0:02:12. **Hasi:** 00:38:46. **Bukatu:** 00:40:58
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Doktrina
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizaren indarra
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizarekin lotutako pertsonak

Laburpena:

Salaberriko eskolan goiz eta arratsalde. Doktrina ondo ikasi zuten. Parrokiara joaten ziren gero astean bitan. Zigorra. Don Agustin Zurutuza eta Don Carlos. Erraz jotzen zuen hark. Eskola baino inportanteagoa zen doktrina.

13. Jaunartzeko bazkaria etxean

- **Erref:** HON-072/021
- **Iraupena:** 0:02:06. **Hasi:** 00:41:44. **Bukatu:** 00:43:50
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Sakramentuak

Laburpena:

Jaunartzea parrokiaren egin zuten. Bazkaria egiten zuten etxean, oiloa hilda. Oparirik ez. Soinekoa eta marinel jantzia. Erretratua ateratzen zuten.

14. Jaunartzearen ondoren, eskolan

- **Erref:** HON-072/022
- **Iraupena:** 0:02:24. **Hasi:** 00:43:50. **Bukatu:** 00:46:14
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola

Laburpena:

Maria Jesus mojetan ibili zen eta Fermin Arma plaza atzean. Maisuak makilarekin jotzen zien. Biterin ere ibili zen Fermin. Harekin gutxiago ikasi zuen. 12 urterako txipiroitan zebilen.

15. Arraina deskargatzea eta benta

- **Erref:** HON-072/024
- **Iraupena:** 0:03:58. **Hasi:** 00:50:04. **Bukatu:** 00:54:02
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Itsasoa » Arrantza-kanpainak » Berdela, txitxarroa, sardina
- Itsasoa » Lehorreko lanak » Lehorreko lanak

Laburpena:

Sardina deskargatzea. Arroa. Benteroa. Benta nola egiten zen. Bola. Erosleak, emakumezkoak; bitartekari lana egiten zuten. Arrain saltzaileak.

16. Antxoa asko harrapatzen zuten, gehiegi

- **Erref:** HON-072/026
- **Iraupena:** 0:03:49. **Hasi:** 00:56:19. **Bukatu:** 01:00:08
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Itsasoa » Arrantza-kanpainak » Antxoa

Laburpena:

Antxoa asko harrapatzen zuten. Saldu ezin zena, Pasaiara txori-gorotza egiteko. Bota ere bai. Izotz lantegia. Antxoa oparitu egiten zuten, eta salmueran jarri ere bai.

17. Antxoak salmueran jartzen

- **Erref:** HON-072/027
- **Iraupena:** 0:02:51. **Hasi:** 01:00:08. **Bukatu:** 01:02:59
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Itsasoa » Lehorreko lanak » Arrain fabrikak

Laburpena:

Antxoa salmueran nola jarri. Gatzarekin. Orlando kontserba lantegia. Maria Jesus ibili zen han lanean. 40 bat emakume izango ziren.

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.

2024-04-17

CC-by-sa | Ahotsak.eus

Badihardugu Euskara Elkartea

Markeskua Jauregia, 20600 Eibar

943121775 - ahotsak@ahotsak.com